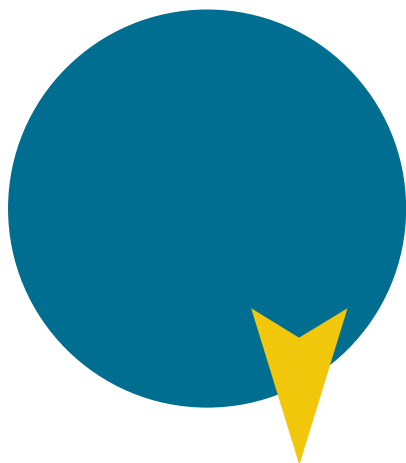

PROPUNERE DE POLITICI PUBLICE

Reglementarea serviciilor media audiovizuale neliniare și a platformelor de partajare video în Republica Moldova

În căutarea echilibrului delicat între apărarea unor drepturi digitale și posibila limitare a altora

Autoare: Cristina Durnea, juristă, Centrul pentru Jurnalism Independent

Coordonatori de ediție: Florin Gîscă, Olga Manole

Design grafic și machetare: Marina Bejenari

Documentul a fost elaborat de Asociația Promo-LEX în cadrul în cadrul Proiectului „CSO Meter: Împuterniciți pentru acțiune”, implementat cu suportul financiar al Uniunii Europene. Proiectul este implementat de Centrul European pentru Dreptul Non Profit (ECNL) și partenerii săi: Centrul de Asistență Anticorupție al Transparency International în Armenia; Asociația Promo-LEX în Moldova; ISAR Ednannia în Ucraina. Conținutul acestuia este responsabilitatea exclusivă a autorului și nu reflectă neapărat punctul de vedere al Uniunii Europene.

Finanțat de
Uniunea Europeană

Promo-LEX
Promovarea democrației și a drepturilor omului

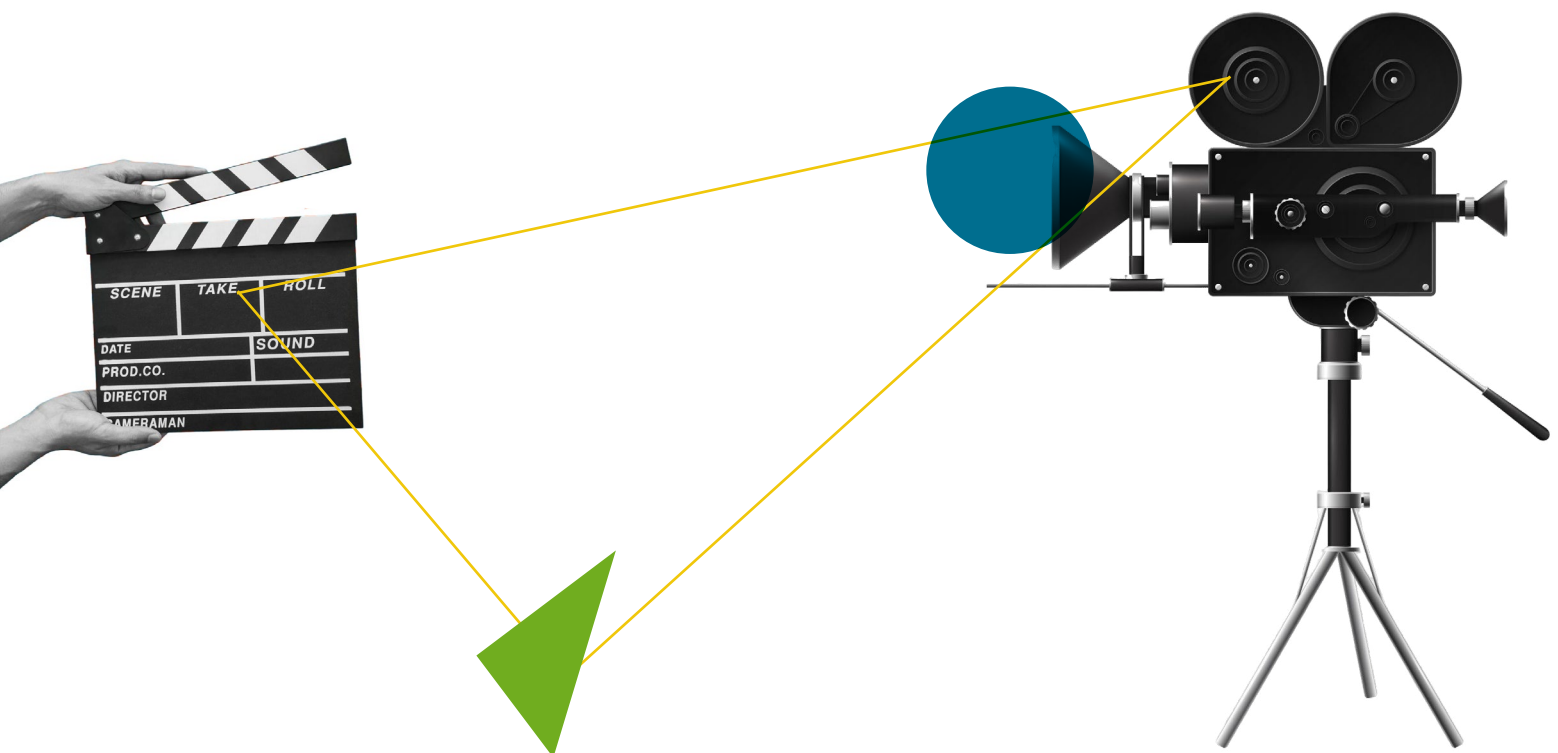
European Center for
Not-for-Profit Law

 csometer

INTRODUCERE

Reglementarea **serviciilor media audiovizuale neliniare** (SMAN) și a **serviciilor de platformă de partajare a materialelor video** (SPPMV) implică stabilirea unui echilibru corect între garantarea și asigurarea *drepturilor digitale*,¹ pe de o parte, și prevenirea unor ingerințe nejustificate în alte *drepturi și libertăți fundamentale*, precum libertatea de exprimare, dreptul la viață privată sau libertatea de întrunire și de asociere, de cealaltă parte. Documentul de față analizează potențiale opțiuni de politici publice, de la menținerea *status quo*-ului și reglementarea strictă a domeniului, până la coreglementare și autoreglementare.

Concluzia este că, în contextul actual al Republicii Moldova, **coreglementarea** este soluția potrivită pentru SPPMV, în timp ce SMAN necesită o **reglementare clară**, însoțită de practici administrative și judiciare corecte și echilibrate, dar și de o **integritate** armonioasă a SMAN **într-un sistem de autoreglementare** fortificat. O astfel de abordare aliniază legislația națională la standardele UE, protejează interesul public și reduce riscurile de cenzură și de subminare a libertăților cetățenești, inclusiv în mediul digital.

¹ Comisia Europeană, „Digital Rights and Principles”, Shaping Europe’s Digital Future, 13 iunie 2025, <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/factpages/digital-rights-and-principles>, accesat la 8 august 2025.

CONTEXT

Codul serviciilor media audiovizuale (CSMA) al Republicii Moldova,² încă de la adoptarea sa, în 2018, a extins reglementările privind serviciile media audiovizuale dincolo de posturile de radio și TV tradiționale. CSMA a inclus sub „umbrela” sa atât SMAN,³ cum ar fi arhivele de programe televizate disponibile online pe site-urile posturilor TV sau a altor tipuri de media care furnizează conținuturi audiovizuale online, cât și SPPMV, precum autohtonul Play.md sau internaționalul YouTube, ori secțiunea video a Facebook sau TikTok.

Juridic vorbind, SMAN este acel serviciu media audiovizual care este pus la dispoziția publicului pentru vizionarea și/sau audierea de programe audiovizuale la cererea individuală a utilizatorului și la momentul ales de acesta, în baza unui catalog de programe stabilit de furnizorul de servicii media audiovizuale neliniare. SPPMV presupune punerea la dispoziția publicului larg a programelor audiovizuale și/sau a materialelor video generate de utilizatori, prin rețelele de comunicații electronice, în scop informativ, de divertisment sau educativ. Organizarea programelor și a materialelor generate de utilizatori este stabilită de către furnizorul de SPPMV, inclusiv prin mijloace automatizate sau prin algoritmi, în special prin afișare, marcare și secvențiere. Diferența dintre serviciile descrise mai sus este că *neliniarii*, adică furnizorii de SMAN poartă responsabilitate pentru conținutul programelor împărtășite publicului, în timp ce furnizorii de SPPMV nu exercită responsabilitate editorială asupra conținuturilor pe care le pun la dispoziția publicului.

În pofida faptului că furnizorii de SMAN și cei de SPPMV se află în lista subiecților CSMA de mult timp, autoritățile au întârziat (în cazul *neliniarilor*) și au eșuat (în cazul platformelor de partajare video) să aplice în practică prevederile ce îi vizează. Acest lucru a creat percepția eronată că doar televiziunile și radiourile licențiate de Consiliul Audiovizualului (CA) sunt reglementate, în timp ce actorii din mediul audiovizual online ar fi exonerati de orice responsabilități și rigori.

Această percepție a fost „zdruncinată” în mai 2025, atunci când CA a sancționat⁴, în premieră, un furnizor de SMAN – portalul online al postului Canal 5 – pentru difuzarea publicității politice mascate într-un program audiovizual de știri publicat online. Tot în acea perioadă, autoritățile au inițiat actualizarea legislației media audiovizuale.⁵ La 10 iulie 2025, Parlamentul a aprobat⁶ modificări la CSMA⁷ care vizează, între altele, transpunerea prevederilor UE privind SPPMV. Documentul⁸ a fost publicat în Monitorul Oficial la 21 august 2025, fapt care a marcat intrarea în vigoare a acestuia.

2 Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova, nr. 174 din 8 noiembrie 2018, Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 462-466, art. 766, 12 decembrie 2018, https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=150346&lang=ro, accesat la 2 septembrie 2025.

3 „Serviciile media audiovizuale neliniare în Republica Moldova: reglementări, provocări și perspective”, 29 august 2025, <https://mediacritica.md/serviciile-media-audiovizuale-neliniare-in-republica-moldova-reglementari-provocari-si-perspective/>, analiză (sursă: Mediacritica/IJC), accesat la 29 august 2025.

4 Consiliul Audiovizualului, „Amenzi în sumă totală de 85 000 lei pentru serviciul media neliniar „Canal 5”, în rezultatul difuzării de publicitate politică în favoarea lui Ilan Șor și Blocului „Pobeda””, 28 mai 2025, <https://consiliuaudiovizual.md/news/amenzi-in-suma-totala-de-85-000-lei-pentru-serviciul-media-neliniar-canal-5-in-rezultatul-difuzarii-de-publicitate-politica-in-favoarea-lui-ilan-sor-si-blocului-pobeda/>, accesat la 2 august 2025.

5 ActiveWatch, „Legislația media din Republica Moldova și armonizarea cu noile reglementări europene”, Media Azi, 6 august 2025, <https://media-azi.md/legislatia-media-din-republica-moldova-si-armonizarea-cu-noile-reglementari-europene/>, accesat la 20 august 2025.

6 Parlamentul Republicii Moldova, „Inițiativa legislativă privind consolidarea independenței media și protecția interesului public, votată de Parlament”, Comunicat de presă, 10 iulie 2025, <https://www.parlament.md/hs-newsarticle-iniatiava-legislativ-privind-consolidarea-independenței-media-i-protecția-interesului-public-votat-de-Parlament.nspj>, accesat la 19 august 2025.

7 Parlamentul Republicii Moldova, „Proiectul de lege nr. 191 din 29 mai 2025 pentru modificarea Codului serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018 (preambul, art. 1, 2, 4 ș.a.)”, document .docx, <https://www.parlament.md/preview?id=ffd6cdbc-28ef-4344-b65d-d3bcfe465215&url=https://ep-sp.parlament.md/materials/638839800109724792/Documents/20250801102435.docx&method=GetDocumentContent>, accesat la 20 august 2025.

8 Legea nr. 221 din 10 iulie 2025 pentru modificarea Codului serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018, Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 441-444, art. 604, 21 august 2025, https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=150262&lang=ro, accesat la 2 septembrie 2025.

Directiva UE 2010/13 privind serviciile mass-media audiovizuale (DSMA),⁹ revizuită în 2018, a extins reglementarea și asupra SPPMV. Anterior, legislația audiovizuală la nivel european viza doar televiziunile tradiționale (furnizorii de servicii liniare) și furnizorii de servicii media audiovizuale la cerere (neliniarii) de tip Netflix. Acum însă DSMA impune furnizorilor de SPPMV o serie de obligații de diligență („duty of care”) față de conținutul media audiovizual găzduit. Exemple de obligații din DSMA (Art. 28b) includ sisteme de semnalare a conținutului ilegal, mecanisme de clasificare pe vârste, verificarea vârstei pentru accesarea conținutului sensibil, instrumente de raportare și de gestionare a plângerilor etc. Majoritatea statelor UE au transpus în legislație aceste cerințe minime, lăsând platformelor libertatea de a decide ce măsuri specifice adoptă, în spirit de autoreglementare.¹⁰ Unele țări însă au impus măsuri suplimentare sau au creat coduri de conduită mai detaliate. De pildă, Franța a impus explicit verificarea vârstei pe site-urile cu conținut pornografic,¹¹ iar Germania a extins cerințele de control parental și rating pe platformele video, integrându-le în sistemul național de autoreglementare.¹²

În general, coreglementarea constituie un principiu-cheie promovat de DSMA. Aceasta stabilește obiectivele și standardele de bază, însă lasă mijloacele exacte de implementare să fie tălmăcite în codurile de conduită ale industriei vizate. Republica Moldova a preluat această filozofie, recente amendamente la CSMA prevăzând expres posibilitatea coreglementării și autoreglementării [art. 61¹ alin. (5) CSMA].

În paralel, UE a mai adoptat și Regulamentul privind serviciile digitale (Digital Services Act – (DSA) 2022),¹³ care introduce obligații generale ce țin de moderarea *conținutului ilegal* de pe platformele de partajare a materialelor video, precum și de protecția utilizatorilor minori împotriva *conținutului dăunător*.¹⁴ Conceptul de *notificator de încredere* („trusted flagger”) din DSA a fost preluat și în legea moldovenească. CA i-a fost acordată atribuția de a acorda, la cerere, statutul de *notificator de încredere* persoanelor care dețin competențe specifice de identificare a conținutului ilegal, ale căror semnalări vor trebui să fie tratate cu prioritate de către furnizorii de SPPMV. CA a mai dobândit și competențe clare de supraveghere a implementării reglementărilor ce vizează SPPMV. Autoritatea este mandată să monitorizeze dacă furnizorii de SPPMV implementează eficient instrumentele de raportare, filtrare sau control parental. Dacă o platformă ce se află sub jurisdicția Republicii Moldova nu își îndeplinește obligațiile, găzduind, bunăoară, *conținuturi ilegale* (de exemplu, nu elimină un video cu pornografie infantilă sau discurs de ură), CA poate ordona platformei ca, în termen de 24 de ore de la notificare, să elimine sau să blocheze acel conținut, să afișeze un avertisment la accesare ori chiar să dezactiveze contul utilizatorului vinovat pe o anumită perioadă. Platformele au obligația legală de a se conforma prompt și de a informa CA despre măsurile luate. În plus, CA trebuie să

9 Directiva 2010/13/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 10 martie 2010 privind coordonarea anumitor dispoziții stabilite prin acte cu putere de lege sau acte administrative în statele membre cu privire la furnizarea de servicii mass-media audiovizuale (Directiva serviciilor mass-media audiovizuale) (versiune codificată), JO L 95, 15 aprilie 2010, p. 1-24, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/ALL/?uri=celex:32010L0013>, accesat la 20 august 2025.

10 Deirdre Kevin, „Analiza legislației Republicii Moldova în domeniul audiovizualului în contextul Directivei serviciilor mass-media audiovizuale, Regulamentului european privind libertatea mass-mediei, Regulamentului privind serviciile digitale și al altor standarde internaționale relevante,” Freedom House, aprilie 2024, pp. 16-17, https://freedomhouse.org/sites/default/files/2024-05/fh-mf_Oversight-Reform-2024_Rom.pdf, accesat la 20 august 2025.

11 LOI n° 2024-449 du 21 mai 2024 visant à sécuriser et à réguler l'espace numérique (SREN), JORF n°0117 din 22 mai 2024, text n° 2; art. 1 (care modifică art. 10 din Legea nr. 2004-575) – stabilește obligația de implementare a unui sistem de verificare a vârstei conform referențialului ARCOM (cu termen de 3 luni de la publicarea referențialului), https://www.legifrance.gouv.fr/jorf/id/JORFTEXT000049563368?utm_source=chatgpt.com, accesat la 23 august 2025.

12 Jugendmedienschutz-Staatsvertrag (JMStV), în versiunea din 1 octombrie 2024 (Fünfter Medienänderungsstaatsvertrag), Die Medienanstalten – Rechtsgrundlagen, <https://www.die-medienanstalten.de/service/rechtsgrundlagen/jugendmedienschutz-staatsvertrag/>, accesat la 30 august 2025 Jugendmedienschutz-Staatsvertrag (JMStV), § 11 „Jugendschutzprogramme”, text în vigoare de la 1 octombrie 2024, portalul legislativ al landului Bavaria (BAYERN.RECHT – Bürgerservice), <https://www.gesetze-bayern.de/Content/Document/JMStV-II>, accesat la 30 august 2025.

13 Regulamentul (UE) 2022/2065 al Parlamentului European și al Consiliului din 19 octombrie 2022 privind o piață unică pentru serviciile digitale și de modificare a Directivei 2000/31/CE (Regulamentul privind serviciile digitale), JO L 277, 27 octombrie 2022, p. 1-102, <https://eur-lex.europa.eu/RO/legal-content/summary/digital-services-act.html>, accesat la 27 august 2025.

14 Comisia Europeană, „Digital Services Act – Questions and Answers (QANDA/20/2348),” 15 decembrie 2020 (actualizat la 23 februarie 2024), Press corner, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_20_2348, accesat la 2 septembrie 2025.

gestioneze, alături de Registrul furnizorilor de servicii media liniari (posturile de radio și TV tradiționale), un registru al *neliniarilor* (furnizori SMAN), precum și unul ce „contabilizează” furnizorii locali de SPPMV, adică pe cei aflați sub jurisdicția Republicii Moldova.

Bineînțeles, una dintre marile provocări în procesul de implementare a reglementărilor, vechi și noi, ține de creșterea capacității instituționale a autorității de reglementare în domeniul audiovizualului. CA va trebui să se îngrijească de monitorizarea eficientă a volumului mare de conținut online, pus la dispoziția publicului de către furnizorii de SMAN și de SPPMV, precum și să coopereze, în funcție de necesitate, cu platformele din afara jurisdicției Republicii Moldova. Numărul și popularitatea furnizorilor de SPPMV aflați sub jurisdicția Republicii Moldova și sub aria de intervenție rapidă și directă a CA sunt extrem de reduse. În același timp, marile platforme globale precum YouTube, Facebook, TikTok nu au entități juridice locale, legea stabilind criteriile de jurisdicție bazate, în principal, pe locul în care platforma sau societatea-mamă își are sediul. În lipsa jurisdicției, respectarea regulilor se poate asigura doar prin mecanisme de cooperare internațională.

Neliniarii din Republica Moldova, precum cei ce pun la dispoziția publicului bibliotecă de filme online, arhive ale posturilor TV pe internet, sunt deja supuși unor obligații legale similare celor din UE.¹⁵ În pofida faptului că publicul general, dar și actorii din domeniul mediatic cunosc foarte puțin sau chiar deloc despre existența conceptului de furnizori de servicii media audiovizuale neliniare, CSMA, legislația autohtonă impune *neliniarilor* o serie de reguli – aproximativ similare celor ce vizează posturile TV și de radio tradiționale. Acestea includ asigurarea unei ponderi minime de opere europene în cataloage, respectarea regulilor de protecție a minorilor, de difuzare a publicității, de informare corectă a publicului etc. Recentele actualizări la CSMA¹⁶ obligă CA să elaboreze și să aprobe reglementări subsecvente și metodologii ce vizează monitorizarea conținuturilor serviciilor media audiovizuale neliniare, inclusiv la capitolul respectării cerințelor privind neadmiterea dezinformării și a conținuturilor ilegale.

Prin efectul proaspetelor practici administrative ale CA,¹⁷ care au marcat debutul aplicării reglementărilor ce vizează *neliniarii*, publicul larg din Republica Moldova, în special consumatorii de SMAN care fac parte din grupurile vulnerabile (copii, minorități etnice, victime ale hărțuirii ș.a.), ar trebui să beneficieze de un mediu audiovizual online mai sigur. Așteptările principale se rezumă la reducerea expunerii minorilor la materiale violente sau obscene, diminuarea discursului de ură (redefinit recent), asigurarea transparenței în privința publicității și, nu în ultimul rând, reducerea dezinformării¹⁸ în SMAN. Recentele actualizări legislative au adus și un nou sistem de sancțiuni pe care CA le poate impune actorilor de pe piața media audiovizuală, inclusiv furnizorilor de SMAN. Acesta include avertizarea publică; amenzi ce pot varia între 1.000 și 100.000 de lei sau – în cazul admiterii repetate a conținuturilor ilegale – 100.000 și 200.000 de lei; suspendarea dreptului de a difuza publicitate drept sancțiune complementară; privarea dreptului de a utiliza multiplexul cu acoperire națională; și suspendarea/retragerea licenței de emisie sau a autorizației de retransmisiune.

Riscul general valabil în cazul legiferării unor norme restrictive și punitive este ca aplicarea mecanică, disproporționată și imprevizibilă a acestora să ducă la ingerințe nejustificate în drepturile și libertățile omului și/sau la crearea fenomenului de autocenzură și supra-

15 Vezi *supra*, nota de subsol nr. 3.

16 Legea nr. 221 din 10 iulie 2025 pentru modificarea Codului serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018, Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 441-444, art. 604, 21 august 2025, https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=150262&lang=ro, accesat la 2 septembrie 2025.

17 Consiliul Audiovizualului, „Amenzi în sumă totală de 85 000 lei pentru serviciul media neliniar „Canal 5”, în rezultatul difuzării de publicitate politică în favoarea lui Ilan Șor și Blocului „Pobeda””, 28 mai 2025, <https://consiliuaudiovizual.md/news/amenzi-in-suma-totala-de-85-000-lei-pentru-serviciul-media-neliniar-canal-5-in-rezultatul-difuzarii-de-publicitate-politica-in-favoarea-lui-ilan-sor-si-blocului-pobeda/>, accesat la 2 august 2025.

18 Mediacritica, „Noțiunea de dezinformare, inclusă în Codul Serviciilor Media Audiovizuale, este în vigoare”, 11 august 2023, <https://mediacritica.md/notiunea-de-dezinformare-inclusa-in-codul-serviciilor-media-audiovizuale-este-in-vigoare/>, accesat la 2 septembrie 2025.

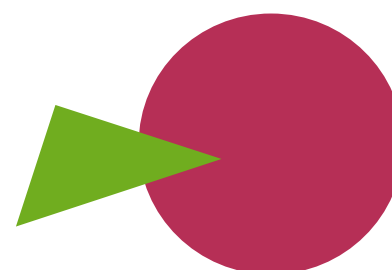
moderare a conținutului media audiovizual. Îngrijorarea este și mai justificată atunci când reglementările sunt lipsite de previzibilitate. Pentru a preveni astfel de derapaje, legea și practicile de implementare trebuie să garanteze transparență și căi eficiente de recurs. Doar în prezența unor garanții reale și a unor practici administrative și judiciare echilibrate, drepturile furnizorilor de SMAN și de SPPMV și drepturile digitale ale cetățenilor – libertatea de exprimare în mediul online, libertatea de asociere, dreptul la viață privată – pot fi apărate concomitent cu protejarea altor valori sociale (demnitatea umană, protecția copiilor, siguranța și ordinea publică, securitatea națională, sănătatea publică, protecția reputației și a drepturilor altora, pluralismul mediatic și integritatea proceselor democratice).

RISURI ȘI PROVOCĂRI

Așadar, marea provocare cu care s-au ciocnit și cu care se confruntă în continuare statele democratice, inclusiv cele aflate pe drumul democratizării, este găsirea unui echilibru just între două seturi de valori. Pe de o parte, este vorba despre drepturile digitale și libertățile individuale în mediul online, în special libertatea de exprimare, dreptul la viață privată și protecția datelor, care cer menținerea internetului ca spațiu deschis, fără intervenții excesive din partea statului. De cealaltă parte, interesul public și protecția altor valori fundamentale, precum demnitatea umană, drepturile copilului, egalitatea și nediscriminarea, pluralismul mediatic, precum și dreptul de a participa la viața politică prin alegeri libere și corecte, reclamă măsuri eficiente împotriva conținuturilor audiovizuale care pot produce prejudicii reale.

În Republica Moldova, necesitatea și urgența intervenției statului în vederea găsirii echilibrului dintre aceste valori este marcată inevitabil de contextul geopolitic sensibil și de escaladarea interferențelor străine¹⁹ în procesele democratice ale statului prin campanii agresive de dezinformare, derulate inclusiv în SMAN și în SPPMV, și alte acțiuni inerente tacticilor de război hibrid.

Mai jos este prezentată analiza comparativă a mai multor opțiuni de politici publice pentru a aborda problema reglementării și aplicării legislației ce vizează furnizorii de SMAN și de SPPMV în Republica Moldova, evaluându-le după criteriile sociale, financiare, juridice și de impact asupra drepturilor omului, pentru a identifica soluția optimă.

¹⁹ Serviciul European de Acțiune Externă (EEAS), „3rd EEAS Report on Foreign Information Manipulation and Interference (FIMI) Threats”, 19 martie 2025, <https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/documents/2025/EEAS-3nd-ThreatReport-March-2025-05-Digital-HD.pdf>, accesat la 2 septembrie 2025.

OPȚIUNI DE POLITICI PUBLICE

Opțiunea I. Menținerea status quo-ului

Această opțiune constituie o reflecție a situației curente și presupune ca CSMA să rămână intact, în versiunea actuală, iar reglementările ce vizează SMAN și SPPMV să continue să existe, în mare parte, doar pe hârtie. CA și-ar concentra în continuare activitatea pe supravegherea televiziunilor și radiourilor tradiționale, fără a aloca resurse suplimentare pentru monitorizarea *neliniarilor* sau a furnizorilor de SPPMV.

Beneficiul menținerii *status quo*-ului constă în evitarea potențialelor ingerințe nejustificate în dreptul la libera exprimare a *neliniarilor* și a utilizatorilor de SMAN și de SPPMV, aflate sub jurisdicția Republicii Moldova. În cazul SPPMV, avantajul aparent al *status quo*-ului ar fi lipsa oricăror costuri de conformare sau sarcini administrative imputabile furnizorilor locali. Aceștia nu vor fi nevoiți să investească în sisteme de filtrare, raportare sau de verificare a vârstei, menținând mediul favorabil inovării și lansării de noi servicii de platformă de partajare video. De asemenea, pe termen scurt, statul va economisi resurse prin nealocarea de fonduri noi ca să susțină capacitățile instituționale ale CA în ceea ce privește monitorizarea conținuturilor furnizate de *neliniari* sau a modului în care SPPMV își implementează obligațiile de diligență.

Dezavantajul major al opțiunii constă în perpetuarea riscurilor existente, precum absența unor mecanisme eficiente de semnalare și de eliminare rapidă a conținuturilor ilegale sau dăunătoare, lăsând utilizatorii vulnerabili în fața unor astfel de conținuturi găzduite de furnizorii de SPPMV. În cazul SMAN, păstrarea situației curente ar echivala cu ignorarea în continuare de către autoritățile statului a *neliniarilor*, lăsând nesoluționate problemele precum dezinformarea în serviciile media audiovizuale neliniare, expunerea minorilor la conținut nociv, practicile publicitare mascate etc. De asemenea, menținerea inerției în implementarea reglementărilor ce vizează SMAN păstrează un dezechilibru de tratament în raport cu subiecții CSMA. Pe de o parte, furnizorii tradiționali licențiați (posturile TV și radio) rămân supuși unor obligații stricte și monitorizări constante, în timp ce omologii de pe piața online, cu o competitivitate informațională similară, par a fi în afară oricăror responsabilități sectoriale. Din perspectiva impactului pe termen mediu, menținerea *status quo*-ului creează riscul neîndeplinirii angajamentelor din Programului național de aderare a Republicii Moldova la UE²⁰, precum și cel al subminării eforturilor autorităților de a atenua interferențele străine în procesele democratice ale statului prin campanii agresive de dezinformare, derulate inclusiv în SMAN și în SPPMV.

Din perspectiva impactului asupra drepturilor omului, menținerea *status quo*-ului prin neintervenția statului creează un mediu prolific și sigur pentru valorificarea libertății de exprimare și de asociere, precum și pentru dezvoltarea pluralismului mediatic. De cealaltă parte, interesul public și alte valori fundamentale, precum demnitatea umană, drepturile copilului, egalitatea și nediscriminarea, pluralismul mediatic, precum și dreptul de a participa la viața politică prin alegeri libere și corecte, rămân vulnerabile față de conținuturilor audiovizuale din cadrul SMAN și de pe SPPMV care pot cauza prejudicii reale.

20 Hotărârea Guvernului nr. 306 din 28 mai 2025 cu privire la aprobarea Programului național de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025–2029, Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 269–288, art. 319, 2 iunie 2025, https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=148720&lang=ro, accesat la 2 septembrie 2025.

Opțiunea II. Reglementarea. Implementarea eficientă a legislației privind SMAN/SPPMV și dezvoltarea normelor de reglementare subsecventă

Această opțiune presupune operaționalizarea deplină a prevederilor CSMA, recent actualizate.²¹ Procesul de implementare presupune, în primul rând, identificarea subiecților care cad sub incidența CSMA și „contabilizarea” acestora în Registrele publice ale furnizorilor de SMAN și de SPPMV, pe care CA este obligat să le creeze. Opțiunea implică și monitorizarea tematică, din oficiu sau la cerere, a modului în care *neliniarii* respectă obligațiile legate de asigurarea protecției minorilor și a informării corecte, regulile aplicabile publicității în conținuturile audiovizuale etc. Secțiunea online de pe pagina oficială a CA, care oferă publicului posibilitatea de a depune petiții,²² poate servi drept instrument util pentru ajutorarea autorității să reacționeze la cazurile de încălcare a legislației de către *neliniari*. În privința furnizorilor de SPPMV, CA trebuie să monitorizeze dacă platformele iau măsuri adecvate de protecție a minorilor împotriva conținuturilor audiovizuale dăunătoare, precum și a publicul larg împotriva conținuturilor ilegale.

CA este instituția-cheie în procesul de implementare a legislației privind SMAN/SPPMV și, întru exercitarea funcției sale de reglementator, urmează să adopte acte administrative-normative (legislație subsecventă) de care să se ghideze în domeniile specifice din cadrul ecosistemului media audiovizual atât autoritatea, cât și subiecții CSMA. Codul prevede expres obligația CA de a elabora regulamente care să conțină prevederi detaliate privind: conținuturile audiovizuale pentru a asigura informarea de înaltă calitate a publicului, bazată pe standarde jurnalistice înalte, inclusiv în perioadele electorale; cerințele privind reducerea expunerii minorilor la publicitatea pentru alimente și băuturi bogate în grăsimi, sare sau zahăr (produse HFSS); conținuturile serviciilor media audiovizuale neliniare; modului de identificare a conținuturilor audiovizuale care reprezintă discurs de ură și de evaluare a gravității acestora ș.a. În plus, CA este obligat să aprobe regulamente privind procedura de înregistrare a furnizorilor de SPPMV și de „certificare” a notificatorilor de încredere, precum și norme ce dictează formatul raportărilor periodice pe care furnizorii de SPPMV trebuie să le transmită etc.

În lumina complexității sarcinilor puse pe seama CA, problema resurselor autorității necesită soluții prompte. CA trebuie să își adapteze structura internă, creând (eventual) un departament sau o echipă dedicată supravegherii SMAN și SPPMV. Echipa autorității ar putea urma cursuri de formare privind particularitățile *neliniarilor* și a SPPMV, în special a modului în care funcționează algoritmi, moderarea conținutului generat de utilizatori etc. Totuși, în contextul modestiei resurselor de care dispune CA, este evidentă necesitatea ca statul să intervină prin alocarea resurselor suplimentare în bugetul autorității.

Un prim **avantaj** al acestei opțiuni se referă la îndeplinirea obligației Republicii Moldova de armonizare legislativă cu *acquis*-ul UE, precum și la stabilirea punților de cooperare internațională în domeniul serviciilor media audiovizuale. Bineînțeles, așteptarea legitimă este și faptul că implementarea eficientă a CSMA va contribui la crearea un mediu online mai sigur, prin mecanisme de protecție a publicului larg împotriva dezinformării, publicității înșelătoare și a conținuturilor ilegale, precum și a minorilor împotriva programelor audiovizuale ce le pot dăuna. Practicile CA de monitorizare a SMAN și SPPMV și, în caz de nerespectare a legislației, de impunere a sancțiunilor vor duce la responsabilizarea *neliniarilor* și a furnizorilor de SPPMV, dar și la combaterea percepției eronate că actorii din sectorul mediatic online sunt scutiți de orice obligații și responsabilități.

²¹ Legea nr. 221 din 10 iulie 2025 pentru modificarea Codului serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018, Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 441-444, art. 604, 21 august 2025, https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=150262&lang=ro, accesat la 2 septembrie 2025.

²² Consiliul Audiovizualului, „Petiții online” — platformă oficială pentru depunerea petițiilor online, <https://consiliuaudiovizual.md/online-petiition/>, accesat la 3 septembrie 2025.

Dezavantajele sunt relaționate la povara financiară pe care trebuie să și-o asume atât CA, cât și furnizorii de SPPMV și de SMAN. Platformele de partajare video vor suporta costuri tehnice pentru implementarea noilor funcționalități (dezvoltarea opțiunii de raportare, a sistemelor de verificare a vârstei, a algoritmilor de clasificare automată etc.). Pentru giganții globali aceste costuri sunt gestionabile, însă pentru platformele autohtone de dimensiuni mici pot fi semnificative. Un site local ar putea fi copleșit de cerința de a revizui politicile, de a angaja moderatori, de a cumpăra soluții de filtrare – ceea ce poate avea un efect descurajant asupra pieței locale. Și *neliniarii* vor trebui să și ajusteze cataloagele de programe și să implementeze restricții de acces la conținut clasificat 18+, acest lucru implicând un efort logistic și financiar. Un dezavantaj major de ordin practic este că furnizorii de SPPMV populari (YouTube, Facebook, TikTok etc.) nu au entități juridice înregistrate în Republica Moldova și nu intră sub jurisdicția directă a CSMA. Opțiunea II se aplică plenar platformelor locale (sau celor străine care și-ar deschide sucursale aici), însă conținutul de pe platformele globale rămâne în mare măsură reglementat doar de politicile proprii ale companiilor și, eventual, de autoritățile din statele unde își au sediul. De exemplu, dacă pe YouTube (cu sediul în Irlanda) apare un conținut video care încalcă CSMA, CA nu poate sancționa direct YouTube-ul, ci poate, cel mult, să sesizeze autoritatea irlandeză sau să acceseze mecanismul anevoios de cooperare internațională. Astfel, efectul real al reglementărilor privind SMAN și SPPMV va putea fi sesizat, pe termen mediu, pe platformele moldovenești (ex. Play.md) și pe platformele furnizorilor neliniari.

Opțiunea III. Coreglementarea și/sau autoreglementarea

Această opțiune presupune o abordare participativă și gradată, implicând colaborarea strânsă între autorități, furnizorii de SPPMV/SMAN și societatea civilă în definirea și implementarea „regulilor de joc”. Coreglementarea asigură stabilirea prin lege a cadrului general și a obiectivelor ce trebuie atinse, lăsând părților interesate libertatea de a negocia și agreea măsuri concrete pentru atingerea acelor obiective.

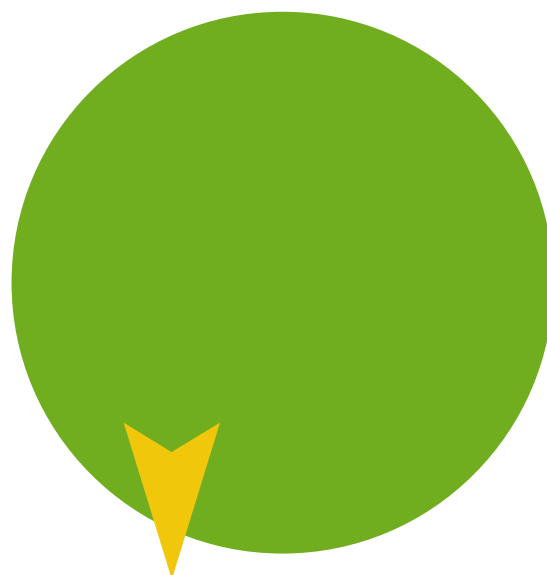
În practică, s-ar putea purcede la elaborarea unui Cod de conduită sau a unor standarde de bună practică. CA ar putea convoca reprezentanți ai *neliniarilor*, ai furnizorilor de SPPMV, organizații neguvernamentale de protecție a copilului, organizații specializate în domeniul promovării drepturilor digitale, experți în domeniul juridic etc., pentru a stabili împreună un set de reguli detaliate privind modalitatea de transpunere în practică a principiilor generale inserate în lege.

Astfel, responsabilitatea este partajată. Statul indică direcția (“platformele trebuie să asigure protecția minorilor de conținut nociv, să combată discursul ilegal, să ofere transparență în publicitatea online ș.a.”), iar industria, sub îndrumarea autorității, propune soluțiile optime pentru a ajunge acolo. Mecanismele de coreglementare sunt expres încurajate de DSMA. Directiva menționează explicit că obiectivele sale pot fi atinse prin coreglementare sau autoreglementare. Această filosofie a fost preluată și în recente amendamente la CSMA, care prevăd că furnizorii de SPPMV pot aplica „măsuri adecvate” pentru protejarea utilizatorilor, urmând ca detaliile să fie stabilite prin regulamente ulterioare și/sau coduri coregulatorii agreeate cu industria. **Avantajele** coreglementării rezidă în principal într-un echilibru pe care îl poate oferi între protecția utilizatorilor și libertatea de exprimare, precum și în caracterul său flexibil și adaptabil. Spre exemplu, în loc ca legea să impună un anumit filtru automat pentru SPPMV, coreglementarea poate rezulta în decizia comună ca platformele să aplice *oricare metodă tehnologică adecvată* pentru verificarea vârstei utilizatorilor, lăsând fiecărei companii libertatea de a alege soluția, cu condiția ca obiectivul (spre exemplu, restricționarea accesului minorilor la conținut care le poate afecta dezvoltare) să fie atins. Transparența este adesea sporită într-un regim de coreglementare. Platformele pot fi de acord să publice periodic rapoarte de transparență (privind conținutul eliminat, numărul de plângeri primite, timpul de reacție,

conturile suspendate etc.), ceea ce oferă societății și autorităților date exacte pentru a evalua eficacitatea măsurilor. Acest element – rapoartele de transparență – lipsește în prezent din lista obligațiilor prevăzute în CSMA, însă ar putea fi introdus voluntar printr-un cod de conduită, drept garanție suplimentară că drepturile digitale sunt respectate și că orice restricționare a conținutului se face responsabil și justificat. **Dezavantajele și provocările** coreglementării țin, în principal, de ritmul și garanțiile procesului de implementare a măsurilor necesare pentru atingerea obiectivului stabilit în lege.

Aplicarea coreglementării SMAN ar presupune ca legislația să stabilească obiectivele generale (de exemplu, protejarea minorilor de conținut nociv, promovarea operelor europene), iar detaliile și standardele de aplicare să fie dezvoltate de industrie sub supravegherea CA. Codurile coreglementate trebuie să includă mecanisme transparente de monitorizare independentă a respectării regulilor, indicatori de performanță și sancțiuni proporționale pentru nerespectare. DSMA încurajează explicit statele membre să utilizeze coreglementarea și autoreglementarea prin coduri de conduită naționale drept mijloace de a atinge obiectivele europene în domeniul serviciilor media audiovizuale. Bunele practici europene confirmă viabilitatea acestei abordări mixte: de pildă, în Marea Britanie, autoritatea de comunicații *Ofcom* a desemnat temporar un organism al industriei (ATVOD) drept *coregulator* al SMAN, responsabil de asigurarea conformității serviciilor media audiovizuale neliniare cu standardele editoriale prevăzute de directiva europeană, sub controlul final al *Ofcom*.

În prezent, CSMA încurajează elaborarea și punerea în aplicare a unor mecanisme de coreglementare și de autoreglementare profesională, în vederea asigurării informării corecte a publicului, inclusiv în cadrul SMAN. Totuși, CSMA, prin prisma art. 13 („Asigurarea informării publicului”) preia normele deontologice din sectorul de autoreglementare a presei (spre exemplu, obligația de asigurare a distincției clare între fapte și opinii, respectarea principiilor echității, echilibrului și imparțialității etc.) și le transformă în norme juridice imperative. Totodată, CA dobândește prerogativa expresă de a institui prevederi detaliate pentru a asigura „informarea de înaltă calitate a publicului, bazată pe standarde jurnalistice înalte, inclusiv în perioadele electorale.” Astfel, CSMA este orientat spre reglementarea strictă a serviciilor media audiovizuale liniare și neliniare, preluând în textul legii aspecte puse, în mod obișnuit, pe seama sistemelor de autoreglementare. Logica acestei abordări rezultă din faptul că, deocamdată, actorii de pe piața media audiovizuală, din diverse motive, nu sunt pe deplin ancorați în sistemul de autoreglementare autohton (Consiliul de Presă), iar gradul de conformare la normele dictate de deontologia jurnalistică este redus. Aceste neajunsuri, alături de amenințările emergente la adresa spațiului informațional național, justifică opțiunea reglementării stricte a serviciilor media audiovizuale liniare și neliniare, cel puțin, până reformarea actualului sistem de autoreglementare.

CONCLUZII ȘI OPȚIUNEA RECOMANDATĂ

Pentru a sintetiza evaluarea de mai sus, în tabelul de mai jos sunt comparate pe scurt cele trei opțiuni de politică publică analizate, din perspectiva principalelor criterii de impact (social, economic, juridic și asupra drepturilor omului).

Criterii	OPȚIUNI		
	Mentținerea <i>status quo</i> -ului	Reglementare (implementarea eficientă a CSMA)	Coreglementare și autoreglementare
Impact social	Riscurile actuale persistă. Fără mecanisme eficiente de raportare și eliminare a conținutului ilegal sau dăunător, utilizatorii (inclusiv minorii) rămân expuși la dezinformare, discurs de ură, publicitate mascată și alte conținuturi nocive.	Mediu online mai sigur prin aplicarea mecanismelor de protecție a publicului (împotriva dezinformării, conținutului ilegal, publicității înșelătoare) și a minorilor (împotriva programelor dăunătoare). Percepția eronată că furnizorii de SMAN și de SPPMV sunt lipsiți de responsabilități și obligații va fi diminuată.	Echilibru prin colaborare. Industria, autoritățile și ONG-urile stabilesc împreună regulile, protejând utilizatorii fără a compromite libertatea de exprimare. Abordarea este flexibilă și adaptabilă tehnologic, însă implementarea poate fi lentă sau subminată de voința și coordonarea actorilor privați.
Impact economic	Nu apar cheltuieli noi pe termen scurt, nici pentru conformarea furnizorilor de SMAN/SPPMV, nici pentru resurse suplimentare pentru CA.	Povară financiară semnificativă. Implică costuri de conformare pentru furnizorii de SMAN/SPPMV și CA.	Responsabilitățile financiare sunt distribuite între părți, iar furnizorii pot alege soluții tehnice adecvate și rentabile.
Impact juridic/instituțional	Reglementările CSMA rămân neimplementate. Persistă dezechilibrul de reglementare (TV/Radio vs. SMAN). Angajamentele de armonizare la <i>acquis</i> -ul comunitar nu sunt îndeplinite. Eforturile de combatere a dezinformării sunt subminate.	Legislația este aliniată standardelor UE și permite accesarea mecanismelor de cooperare internațională. CA își exercită atribuțiile de reglementator.	Cadrul legal participativ. Legea stabilește obiective generale, iar detaliile sunt elaborate în coduri de conduită agreeate de industrie și autorități, sub supravegherea CA. Persistă riscuri de neconformare.

Impact asupra drepturilor omului

Neintervenția statului garantează libertatea de exprimare, de asociere și pluralismul mediatic (fără risc de cenzură instituțională), însă lipsa oricăror limite lasă o serie de valori fundamentale fără de protecție eficientă.

Reglementarea strictă asigură apărarea interesului public (ex. siguranța minorilor, combaterea instigării la ură și a dezinformării), însă necesită practici echilibrate de aplicare a restricțiilor.

Coreglementarea introduce mecanisme suplimentare de responsabilizare a platformelor, drept garanție a respectării drepturilor omului. Libertatea de exprimare este mai bine protejată, însă implementarea lentă sau deficitară a mecanismelor poate submina siguranța mediului audiovizual online.

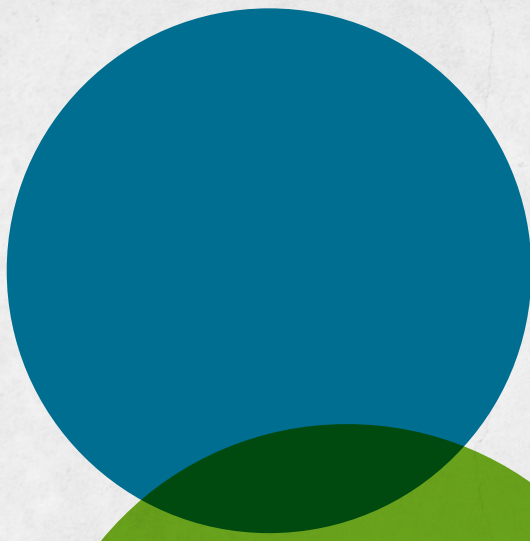
Coreglementarea constituie opțiunea recomandată pentru **abordarea furnizorilor de servicii de platformă de partajare a materialelor video**, aflați sub jurisdicția Republicii Moldova. În privința **serviciilor media audiovizuale neliniare** se recomandă **implementarea eficientă a legislației privind SMAN**, dezvoltarea normelor de reglementare subsecventă și integrarea armonioasă a furnizorilor neliniari într-un sistem de autoreglementare fortificat. Această opțiune de politici oferă echilibrul necesar între protejarea interesului public (în special siguranța minorilor, combaterea conținutului ilegal și transparența comunicărilor comerciale) și respectarea drepturilor digitale, evitând atât inerția normativă, cât și excesele unei reglementări punitive disproporționale.

RECOMANDĂRI

- 1. Elaborarea și aprobarea legislației subsecvente.** Se recomandă inițierea neîntârziată de către Consiliul Audiovizualului (CA) a procesului de elaborare, consultare și de aprobare a actelor administrative normative cu privire la: [1] standardele de calitate a conținuturilor audiovizuale furnizate de SMAN, bazate pe principiile deontologiei jurnalistice; [2] serviciile media audiovizuale neliniare (SMAN) și serviciile de platformă de partajare a materialelor video (SPPMV), precum și criteriile exacte de catalogare drept furnizor de SMAN/SPPMV; [3] conținuturile audiovizuale care reprezintă discurs de ură și criteriile de evaluare a gravității acestora; [4] procedura de acordare a statutului de notificatorilor de încredere și reglementări privind obligativitatea și periodicitatea publicării rapoartelor de transparență de către furnizorii de platformă de partajare a materialelor video; [5] cerințele privind reducerea expunerii minorilor la publicitatea pentru alimente și băuturi bogate în grăsimi, sare sau zahăr (produse HFSS).
- 2. Consolidarea capacității instituționale a CA.** Se recomandă sporirea resurselor financiare și umane pentru crearea și dezvoltarea unui nou departament în cadrul CA, dedicat SMAN și SPPMV. Dezvoltarea galopantă a domeniului și complexitatea acestuia impun necesitatea organizării programelor de formare continuă pentru personalul autorității, care să fie axate pe monitorizarea conținutului audiovizual online, utilizarea instrumentelor digitale, analiza datelor și înțelegerea tendințelor tehnologiilor SPPMV. Pentru a spori legitimitatea și eficiența reglementării și coreglementării în domeniul SPPMV, autoritățile ar putea institui organisme consultative „multi-stakeholder,, pe lângă CA. Poate fi vorba de un consiliu consultativ, incluzând reprezentanți ai operatorilor de platforme, ai organizațiilor societății civile și instituții de protecție a drepturilor minorilor copilului, care să inițieze discuții periodice pe marginea problemelor de implementare și conformare.
- 3. Crearea registrului oficial al furnizorilor de SMAN și de SPPMV și sprijinirea acestora în procesul de conformare la noile cerințe legale.** Pentru a asigura o evidență clară a entităților supuse reglementărilor, CA trebuie să implementeze pe deplin obligația legală de „contabilizare” în registre publice a subiecților care cad sub incidența CSMA. Se recomandă CA să elaboreze ghiduri practice și să organizeze sesiuni de informare pentru furnizorii de SMAN și SPPMV, explicând modalitățile concrete de conformare la cerințele legale.
- 4. Îmbunătățirea cooperării internaționale.** Ținând cont de caracterul transfrontalier al multor SMAN și SPPMV, se recomandă participarea activă a CA în rețelele și forurile europene de profil de tip ERGA (European Regulators Group for Audiovisual Media) și EPRA (European Platform of Regulatory Authorities).
- 5. Implementarea campaniilor de informare și educare a publicului.** Se recomandă instituirea unui program național multianual de educație media și siguranță digitală, coordonat de CA în parteneriat cu Ministerul Educației și Cercetării, organizații specializate și mediul academic.

www.promolex.md,
str. Petru Movilă 23/13,
MD-2004, Chișinău, Moldova
e-mail: info@promolex.md

